

STPZP V+VIHHRJ

Posamezna številka
1 Din

List izhaja vsakega 1., 10. in 20. v mesecu

Naročnina do konca junija 1935 Din 24

Štev. 3.

Ljubljana, 20. novembra 1934

Leto 1.

Onim, ki nimajo časa...

V mrzličnem vrvenju in kaotičnem beganju modernega človeka se javlja ena najznačilnejših in usodnih posebnosti naše dobe: borba za čas. Mi vsi nimamo več časa. Ne moremo več svobodno, po svoji volji, razpolagati s časom. In vendar je neizmerne važnosti, komu in kako posvečamo bežne dni našega življenja. Ali jih živimo za Kralja večnosti ali pa za kneza tega sveta, v prevzetni oholosti opajajočega se Mamona. Oba sta si nepomirljiva nasprotnika. Oba zahtevata od človeka čas zase. Tako nastajata dve veliki fronti. Bojišče otrok božjih in fronta tega sveta. **Otroci božji nimajo časa za ta svet.** Imajo pa čas za Kristusa. Imajo dovolj časa za sv. mašo s svetim obhajilom, dovolj časa za molitev, za obiskovanje Najsvetejšega in za druge pobožnosti. Tudi imajo dovolj časa za stremljenja Katoliške akcije. Drugače pa je z otroki tega sveta. Ti nimajo časa za Kristusa, pač pa dovolj za svet in njegovo veselje. Imajo čas za udobno življenje in nego lastnega telesa, dovolj časa imajo za zabave, za kino in gledališče, za potovanja in izlete, dovolj časa za pretirani šport, za posedanje po kavarnah in gostilnah, za preganjanje dolgočasje ob domini, biljardu in kartanju.

Nič časa ali le prav malo pa imajo za svojega najvišjega Vladarja, za Boga. V svojih pogovorih neprestano tožijo, da nimajo časa. Tudi mnogo katoličanov spada k tej vrsti ljudi, ki nimajo časa. Tudi oni stoje na fronti, ki jo tvorijo otroci tega sveta, in le medlo se jim v tihih urah notranje razdvojenosti javlja spoznanje, da je njihovo življenje prešlo na nepravi tir. Niso videli ali niso hoteli videti varnostnih signalov ob poti življenja. Divji tempo sodobnosti trga človeka, jemlje mu čas za poglobljanje v skrivnostno pesem večnosti, zastira mu pogled v nerazumljivo in nikdar rešeno uganko nadnaravne stvarnosti. Kljub temu pa tudi ta svet svojim otrokom zadovoljstva ne da in še vedno se uresničuje oni vzklík Avguštinov: »Inquietum est cor nostrum, donec requiescat in Te.«

Katoličani v novem času

Položaj katoličanov v Evropi je po svetovni vojni končno danes že skoraj povsod tak, kakršen je potreben, da se pripravijo za velike naloge bodočnosti. Skoraj nikjer več na svetu ne najdemo danes na odločujočih mestih katoličanov, niti v političnem, niti v gospodarskem življenju, niti na onih mestih, ki jim je dana naloga, določati smer vzgoji mladine in narodov. Ves veliki svetovni

tisk, filmska podjetja in ogromni svetovni kapital je v protikatoliških ali vsaj nevtralnih rokah. Katoličani so torej že doživeli svoj bankrot, oni so preživeli že svojo krizo, oziroma kriza je nje preživela, bi kdo rekel. Drugače si namreč skoraj ni mogoče tolmačiti tega dejstva, da so se katoličani tako popolnoma in na celi črti umaknili iz vsega javnega življenja.

Toda motil bi se, kdor bi sodil samo po tem varljivem videzu. Res je, da je katolicizem kriza zajela, toda ne uničila. Bila je to le kriza poedinih katoličanov, kriza posameznih katoliških organizacij, od katerih pa so mnoge tudi neupravičeno nosile ta naslov. Mnogo teh je ob odločitvi, ali ostati katoličan ali pa imeti osebne koristi, odpadlo in se odločilo za drugo. Toda ne le, da katoliški nauk sam po tej krizi ni bil prizadet, temveč lahko trdimo, da niti številnih izgub katolicizem ni utrpel, ker je vse odpadnike v dobi preizkušnje nadomestilo veliko število tistih, ki so moč katoliških idej šele v teh viharnih časih spoznali.

Umik v samoto.

Danes ni mogoče govoriti o nobenem porazu katolicizma niti katoličanov. Odhod katoličanov iz javnega življenja ni bil odhod premagancev; tudi bi marsikje z lahkoto obdržali svoje postojanke v javnem življenju vsaj s takimi sredstvi kot njihovi nasprotniki. Toda katoličani so v pravem trenutku razumeli smisel in zahteve novega časa. Spoznali so, da se težke rane človeške družbe ne bodo dale ozdraviti z istimi sredstvi, ki so jih povzročila. Do skrajnosti stopnjevani materializem je izločil duha, zlasti pa krščanskega občestvenega duha z vseh področij javnega življenja. — Tako stanje katoličanom ne dovoljuje več sodelovanja. Oni so se morali z notranjo nujnostjo umakniti, da se tako v javnosti po tih obnovi svojega notranjega človeka zopet pojavijo kot glasniki prave resnice, kot prinašalci luči v temo zmot modernega javnega življenja.

V samoti se pripravljajo velika dejanja. Zato so se katoličani s svojim umikom v samoto le ravnali po zgledu Kristusovem, ki se je tudi pred svojim javnim delovanjem za dolgo umaknil svetu. Danes živimo v dobi te priprave, v dobi, ko uravnavamo svojega duha zopet po večnih načelih krščanstva. To delo lahko vršimo danes najbolj popolno, ker nas ne teži varljivost zunanega udejstvovanja. Seveda je pri tem mogoč dostop vsakomur, kdor se hoče res ves posvetiti obnovitvi sveta po krščanskih načelih. Katolicizem tu ne pozna ekskluzivnosti, je širokogruden do skrajnih možnih mej. Obenem pa seveda svojih nazorov nikomur ne vsiljuje.

Novi vstop v javno življenje.

Danes je zadnji čas, da se vsi, ki še hočejo ostati katoličani, pridružijo temu najmodernejšemu katolicizmu, ki se sedaj pripravlja na svoj novi vstop v javno življenje. Povsod, v Franciji, v Nemčiji, v Italiji in celo v Avstriji je edino »moderna«, sodobna ta smer. Kdor drugače misli, ta še ni doumel smisla našega časa, ta bo prišel do prave rešitve vseh najvažnejših vprašanj prepozno, morda za dobo cele človeške generacije.

Ker pa velja danes za katoličane deviza, preobraziti notranjega človeka v vsakem članu tega občestva, zato novi nastop katoličanov v javnem življenju ne bo nastop poedincev, temveč nastop vsega občestva. Na tem ne more nič spremeniti dejstvo, da je duh naše dobe tako sovražen organiziranemu katolištvu. Saj je to duh Kristusov, ki se ne bo umaknil z bojišča nikdar, zlasti pa ne takrat, kadar hodi Antikrist okrog v svojih najpristnejših oblikah modernih fašizmov, imperializmov in boljševizmov. Mnogo bolj kot je verjeten tak umik, je gotovo, da si bo ta duh krščanstva utrl pot do direktnega vpliva na vodstvo javnega življenja, kakor si ga je že tolikokrat v odločilnih trenutkih zgodovine, ko je reševal usodo narodov in držav. Saj tudi ni nobene druge možnosti: ali bodo sprejeli evropski narodi ta duh ali pa so zapisani popolnemu poginu. To je pravo lice bodočih front.

Revolucija proti križu

Najekstremnejši eksperiment prevratnega procesa naše dobe je brez dvoma boljševizem. Diktatura proletariata je forma njegove sovjetske realizacije. Dejstva nam kažejo, da so v dosego te realizacije mobilizirani najprimitivnejši instinkti, ki, podkrepjeni z idejo moči, sile in oblasti, v dosego svojega končnega cilja brezobzirno uredničujejo politično in socialno idejo z dejanji resničnega zločina. Ta eksperiment lahko pojmuje kot duhovno katastrofo, kot grozno sodbo nad onemoglim, razduhovljenim človekom dvajsetega stoletja, ki se je vdal materializmu in individualizmu, ko je ošabno zavrzel bogat zaklad krščanskih idejnih dobrin.

Kje je rešitev? V boljševizmu?

In vprav v tem je bridka ironija človeka dvajsetega stoletja, da se bo moral krčevito oprijeti tistega nauka, ki ga je tako strastno zavrzel, ako bo hotel resnično rešitev iz današnjega kaosa. Kajti boljševiški človek, ki je produkt židovsko-komunistične kovačnice, ni resničen človek, ampak je utopičen in lažnjiv! Vera v socialistično, sami sebi zadostujočo družbo kot zaključek razvoja, je izraz boljševiškega pojmovanja vsega človeškega bistva. Gospodarska in družabna tvornost more človeka popolnoma zadovoljiti — v tem je zanj zapopaden ves smisel človeškega življenja. Edino upravičena sta mu gospodarstvo in proletarska država. Duhovna osnova boljševizma je dialektični materializem. Dialektični materializem je za boljševika nekaj imanentnega vsemu dogajanju, dogma vsega mišljenja, nekaj absolutnega. Eksistenčne važnosti za boljševizem je, da ima značaj nadomestne religije; kajti boljševizem mora izpodriniti vsako religijo, ker je z vsako religijo principiarno nezdržljiv! Marksistom je resnica produktivna družba, ki sama sebi zadošča. Vera v onostranstvo je zanikanje te resničnosti. Absolutno pa je samo eno, zato se absolutnost onostranstva v religiji in absolutnost socialistične družbe izključujeta. Vsled tega je vsaka socialistična doktrina (neglede na mnoge gospodarske prevratne zablode, na teror v vsakem oziru, posebno še na duhovnem polju, in neglede na to, da diktatura v Sovjetski Rusiji ni diktatura proletariata, temveč diktatura nad proletariatom) principiarno nesprejemljiva in zato je vsak, še tako majhen kompromis z njo bistveno nemogoč.

V tem znamenju...

Nov družabni red pač mora priti, pa ne boljševiški! Vse, kar boljševizem ustvari, se nujno spremeni v nesresnico in zlo, čim boljševizem zanika, da je človek du-

hovno bitje, čim prizna za svoje temelje brezbožnost, čim zanika duha in duhovno svobodo, čim zanika človeško osebnost in potlači njeno dostojanstvo, čim je vraščen v dialektični materializem.

Katoličani lahko z absolutno sigurnostjo pribijemo: čim glasneje se dviga upor snovnosti proti duhu, čim surroveje kaže človek, kaj je, tem zgovornejši postaja tihi, molčeči križ, tem močnejše zajema njegova resničnost srce človeka, ki si ne ve pomagati. Vse, kar se dviga proti njemu in hoče živeti brez njega, bo padlo danes ali jutri, četudi se zdi, da je vzdano v piramidah. V tihoti vesti posameznikov in narodov pa se razodeva, da se maščuje v malem in velikem vse, kar se izvrši proti križu in da ni noben narod in noben človek vesel uspehov, ki jih je dosegel brez njega.

Znanost in vera

Ravnatelj pariškega lista »Figaro«, Robert de Flers, je objavil anketo, katere so se udeležili prvi znanstveniki Francije, člani Akademije znanosti, anketo, ki odgovarja na vprašanje: Ali si veda in vera res nasprotujeta? Iz te ankete povzemamo nekaj značilnih izjav:

I. André Blondel, znani specialist za industrijo elektrike, iznajditelj oscilografa, s katerim je možno zaznati valove menjajočih se tokov, pravi: »Kakor večina predhodnikov, tako je tudi teza o nezdržljivosti znanosti in vere zašla v širše sloje, ko je v znanstvenem miljeju že prišla iz mode. Malokateri znanstveniki so ohranili iluzije, s katerimi so nagla in občudovanja vredna znanstvena dognanja navdajala njihove prednike. Današnji znanstveniki so bolj ponižni v očigled ugank narave. Znanstvenik, tako mislim, ima izbirati le med vero, ki je bila srečni delež tolikih slavnih učenjakov, kot Newtona, Descarta, Leibniza, Pascala, Ampere-a, Faradaya, Pasteur-ja in mnogo drugih (prav ta imena kažejo, kaj naj mislimo o domnevani nezdržljivosti), in med agnosticizmom, ki pa je naklonjen verskim idejam.« In dalje: »Koliko je še danes v resnici učenjakov, ki bi mogli misliti, da bi bila znanost temelj morale? Tudi domneva, da bi izobrazba tembolj manjšala število zločinov, čimbolj bi se širila, se je izkazala kot neutemeljena.«

II. Pierre Razy, kirurg, član Akademije znanosti in Akademije zdravilstva — uspele so mu zlasti nove operacije pri boleznih sečnih cevi; kot prvi je skušal seroterapijo za tetanus, kar se je posebno obneslo v svetovni vojni — pravi: »Čul sem besede odlične osebe: Čimbolj znanost napreduje in čimbolj spoznavamo vesoljnost in posebej še človeka, tembolj se nam vsiljuje priznanje, da je tu delovala vsemogočna in neskončno modra roka, Bog! Tej trditvi se v polni meri pridružujem. To svoje mnenje vam izrekam z vso skromnostjo.«

III. Izjava maršala Focha, ki ga je leta 1918 izvolila Akademija znanosti za svojega člana, in sicer ne radi tega, ker je vodil armado do zmage, ampak zato, ker je vse svoje življenje gojil znanstvene študije, se glasi: »Danes sploh ni vprašanje, ali znanost nasprotuje veri. Vera se danes v svojih raziskovanjih bolj in bolj poslužuje znanstvenih izsledkov, znanost pa ni v svojih zapovrstnih odkritjih ugotovila ničesar, kar bi moglo nasprotovati nau-

Pisuni, pisarji, dopisniki.

Pišemo zato, da blatimo in grizemo? Bili bi pisuni!
Pišemo zato, da zaslužimo ali da list napolnimo? Bili bi pisarji!

Pišemo zato, da objavimo kroniko svoje dobe in svojega kraja? Bili bi zgolj dopisniki.

Edini opravičen namen kateregakoli kulturnega javnega glasila more in sme biti, da blaži, zdravi, dviga krog, kateremu je namenjen. Poslanstvo takega glasila traja dotlej, dokler se svet ne bo naveličal zmot, zablod, pregreh, korupcije itd.; zdi se, da to še ne bo prekmalu.

kom religije. Religija in veda se razvijata, ne da bi se druga drugo ovirali. Če sta iskreni v svojem iskanju, se morata v mnogih točkah celo druga drugi približati, kar bo vsak, ki nima predsodkov priznal.«

Za katoliško orientacijo

Prof. Gilson, profesor na »Collège de France« je izdal delo »Za katoliško orientacijo«, ki zanima tudi širše kroge, tembolj ker je pisatelj laik in velja njegova analiza današnjih razmer za Evropo sploh.

Kristjan, ki hoče danes res služiti napredku, naj se popolnoma uživi v svojo vero in naj jo vzame za merilo za vse svoje ravnanje. Cerkev je v preteklosti uredila katoliško bogoslužje v Franciji, toda storila je še veliko več: ustvarila je v globokem pomenu besede »francosko nacijo«. Toda država je tekom stoletij polagoma razkrojila to veličastno stavbo prosvete in dobroteljnosti, tako da danes ni več vprašanje, ali si želi država sodelovanja Cerkev, ampak, ali bo država sploh pustila Cerkev možnost obstoja. — Isto — tako poudarja Gilson — se je pokazalo v drugih državah (Nemčija, Španija, Mehika).

Kaj naj stori kristjan v moderni državi, ki ni več krščanska? Katoliki morajo svoje udejstvovanje prilagoditi razmeram.

Danes širše mase že tudi po deželi zapadajo verski mlačnosti; meščanstvo pa je polno skepse in se boji predvsem za svojo lastnino ter pričakuje od Cerkev, da bi kot orožnik branila njihovo posest pred proletariatom. — Kakšna bo usoda krščanstva v veliki borbi med tlačeni in posedujočimi sloji? Ali bo Bog pustil Francijo za kazen, ker obrača hrbet krščanstvu, pasti v brezno propada?

Pa to je sploh zločin vse naše dobe: noče živeti več na temeljih krščanske morale, ampak si skuša ustvarjati nove, krščanstvu tuje temelje svojega življenja.

Kaj je torej naša dolžnost? Gilson odgovarja: začeti moramo graditi znova! To pa moramo storiti kot udje skrivnostnega telesa Kristusovega, v duhu moramo biti združeni z našim Očetom v Rimu, ki je povsod doma, kjer so katoliki, ker je oče vernikom.

Če pa delamo v njegovem duhu, je sredi nas tudi Oni, ki je nas izročil kot čredo papežu kot vrhovnemu poglavarju.

Ta dvojna zavest nas bo bodrila in nam navdihovala prave misli in sklepe in nas usposobila za pravo akcijo.

Obzornik

Po evharističnem kongresu v Argentini. (Vlasi papeževega legata.) Kardinal Pacelli, državni tajnik svete Stolice, opisuje v »Osservatore Romano« od 4. novembra t. l. svoje veličastne vtise o največji letošnji verski manifestaciji v Argentini. Uvodoma spominja na živi kontrast med divjanjem brezboštva v stari Španiji in praznikom v prestolnici Argentini, kjer so izkazali najvišjo čast Kralju vseh kraljev »državniki, vojska in mornarica« poleg nepreglednih množic. Argentinski »Adoremus« je daleč prekosil španski »Crucifige«. Nato Pacelli nadaljuje: »Katoliški narodi, ki se zavedajo, da morajo svoja prizadevanja za napredek in blaginjo narodov združevati s priznanjem božjega zakona in zvestobo Kristusovi Cerкви, gradijo svojo bodočnost na granit. Zavzeli bodo vodilno vlogo v najbližji prihodnosti, ko bo zamisel brezbožne države propadla in bo ves svet javno priznaval, da se je v svojem zaničevanju Boga motil. Državnik, ki upira svoj pogled na Petrovo skalo in se da voditi od njene luči, s tem nič ne zmanjša časti in vrednosti svojega naroda, kakor tudi pogum in spretnost mornarjeva nič ne trpi, če se ozira na svetilnike in zvezde. Politični voditelji velikih južno-ameriških držav, ki sem jih obiskal, so to pogumno dokazali v navzočnosti papeževega odposlanca pred svojimi narodi in pred vsem svetom. Naj bi njihovemu zgledu sledili povsod. Nebo bo takim narodom odgovorilo z blagostanjem. Evharistične slavnosti, dokazi katoliške enotnosti s papeštvom v Cerкви, so neizmer-

nim množicam na kongresu dale dragoceno zavest, da smo v Kristusu vsi bratje, brez razlike stanov, brez ozira na narodne in državne meje. Pred Bogom velja samo en plemeniti stan: stan posvečujoče milosti. Lahko rečem, da je bilo med največjimi sadovi in zaslugami kongresa hrepenenje po pravičnem miru in ljubezni med stanovi in po solidarnosti med narodi. Kdorkoli je mogel prisostvovati čudovitim slavnostim, je bil o tem prepričan. Nikdar si nismo bili bolj na jasnem, da more do resničnega miru voditi samo ljubezen do Boga. Širiti tako bratsko ljubezen, napraviti jo za vzvišen temelj zasebnega in socialnega življenja, odstraniti vse ovire do tega visokega cilja, to je velika naloga, ki jo je kongres naložil katoličanom vsega sveta.«

Kampanja za čiščenje filmov dobiva svetoven obseg kot poročila »Universe« iz Londona. Začela se je v Združenih državah, sedaj pa se je razširila že po vseh deželah in mestih, kjer se predvajajo filmi. V Ameriki so milijoni ljudi podpirali »Ligo dostojnosti« v gigantskem boju proti filmski nemoralnosti in že mnogo dosegli. Jeruzalemski patrijarh je začel z akcijo v svoji škofiji. Na Češkem, kjer je filmska cenzura že itak precej stroga, so se katoliški filmski podjetniki pridružili kampanji, ki je v Italiji, Franciji in Belgiji že močno napredovala. Tudi Mexico ima Ligo dostojnosti. Narodni odbor KA v Manili vodi kampanjo na Filipinih. Mestne oblasti v Hong-kongu se pripravljajo na izvedbo ostre cenzure. V mnogih krajih Indije se je boj za filmsko dostojnost razvil pod vodstvom škofov. Predstavniki vseh organizacij v Madrasu so imeli javno zborovanje v ta namen in zahtevali od oblasti, da stori svojo dolžnost zoper slabe filme. Starši se trumoma vpi-sujejo v Ligo dostojnosti. V Španiji so oblasti začele kampanjo zoper slabe filme in literaturo. Podobno v mnogih drugih državah. V Čikagu je nedavno sprevod 70.000 otrok protestiral zoper nedostojne kinematografe. Kako pa je pri nas?

Silna manifestacija Kristusove mladine v Kölnu. V Kölnu se je vršila 21. okt. t. l. v svetovnoznanem kölnski stolnici velikanška verska manifestacija katoliške mladine. Udeležilo se je je nad 30.000 katol. mladine. Ogromna cerkev ni mogla sprejeti vse mladine; tisoči so ostali na trgu pred cerkvijo. Uro pred začetkom slovesnosti so že čakali pred stolnico in prepevali verske pesmi. Dr. Wolker, generalni predsednik mladinskih društev, je pridigal o čednostih: o pravičnosti, umnosti, zmernosti, hrabrosti. »Katoliška mladina«, je rekel, »je šla hrabro na svojem križevem potu. Komur manjka močne volje, nas zapusti. Kdor je močne volje, pojde z nami naprej po poti, ki jo kaže in vodi škof, namestnik Kristusov.«

Moško dejanje belgijske katoliške mladine. Belgijska katol. mladina je začela odločno borbo proti javni nenravnosti. Zbrala je na osem pokrajinskih občnih zborih in v načelnih predavanjih obravnavala to skeleče vprašanje. Sad njenih prizadevanj je sklep, da začno s pobiranjem podpisov za spomenico, ki je naslovljena na kralja. Prosijo kralja, da se uporabi vsa zakonska določila in vse sile dejavnega aparata proti nenravnosti v knjigi, filmu, gledališču. Zbrati hočejo več stotisoč podpisov. Akcija je v polnem teku.

Meksiški »proletarci«. Vodja framasonsko-boljševiške strahovlade v Mehiki Calles je pred kratkim vložil v neko londonsko banko 205 milj. pesos; poleg tega je lastnik 2 največjih sladkornih tovarn v vrednosti 10 milj., 2 veleobratov v vrednosti 3 in pol milj. in je hkratu glavni akcionar sladkornega in oljnega monopola.

V pokrajini Černyhiv v sovjetski Ukrajini je bilo radi suma nacionalistične propagande v oktobru 1934 izključenih iz komunistične stranke 29.7% članov; 13.4% članov pa je izgubilo »šarže«.

»Kasakstanska Pravda« piše, da v Ukrajini silno narašča ogorčenje mas zaradi »čistilnih akcij«. Odkriva se ogromno »slučajev nacionalizma«.

Ravnatelji sovjetskih tovarn so znižali delavske plače: v Moskvi za 600.000 rubljev, v Kijevu za 400.000 rubljev. (Piše sovjetski list »Wisti« — Kijev.)

Angleška delavska stranka ni marksistična. Odločno je odklonila sleherno zvezo s komunisti. Za novega predsednika je izvoljen katolik W. A. Robinson.

Slovenska Dijaška Zveza je prejela od »University catholic societies' federation of Great Britain« v Glasgowu sledeče pismo: »Maximo cum dolore certiores facti sumus de regis morte vestri, Alexandri: itaque in tanto rerum discrimine nos Deo Omnipotenti preces semper oblaturos esse libenter affirmamus, ut illi regi tam bono praeclaroque requiem in aeternum donet et patriam vestram salvam incolumemque servet. Pro vobis quoque amicis nostris oramus, ut in laboribus vestris felicissimi beatissimique semper sitis. — Scripta pro foederatione studentium catholicorum Britanniae Magnae ab eorum praeside, Cyril H. Lott, et scriba, Grace McCarey.« — Na to pismo je odgovorila SDZ takole: »His diebus, tam atris, vestra commiseratio, amici nostri, magna est solatio non modo studentibus catholicis, sed etiam cunctae nationi Slovenorum. Gratis animis sumus vobis, quod patriam nostram gravissime vulneratam apud vos summum intellectum invenisse videmus. Nos quoque orationes atque preces nostras cum vestris precibus iungemus, ut — monitis Ssmi. Patris Pii XI — hic miser orbis terrarum, qui caede fraterna et cruore regali foedatus est, tranquillitate denique diuturna gaudere possit. Nostrum omnium communibus precibus motus Deus det, ut tandem mortales occultas illas cognoscant vires, quibus tranquillitas societatis humanae turbatur et Regnum Christi toto orbe terrarum impugnatur. Spatio quidem dividimur, at animis unum sumus; communi opera meliores conditiones et vestrae praeclarae et nostrae patriae paraturi ac servaturi sumus.«

V prevodu se pismi glasita: »Z veliko žalostjo smo izvedeli o smrti vašega kralja Aleksandra. V toliki nesreči vam radi obljublamo, da bomo prosili vsemogočnega Boga, da da tako dobremu in slavnemu kralju večni mir in ohrani vašo domovino zdravo in neokrnjeno. Za vas in vaše prijatelje pa prosimo, da bi vaše delo vedno spremljala sreča in uspeh.« In: »V teh tako težkih dneh je vaše sožalje, prijatelji naši, v veliko tolažbo ne le katoliškemu dijaštvu, temveč tudi vsemu slovenskemu narodu. Hvaležni smo vam, da je naša tako težko ranjena domovina našla pri vas največje razumevanje. Tudi svoje molitve in prošnje združujemo z vašimi, da bi ta bedni svet, omadeževan po prelivanju bratske in kraljevske krvi, po opominu sv. očeta Pija XI. že končno mogel najti stalen mir. Po naših skupnih molitvah ganjen naj Bog dodeli, da bi vendar ljudje spoznali one tajne sile, ki motijo mir človeške družbe in se na vsem svetu bore proti kraljestvu Kristusovemu. Razdalje nas sicer ločijo, a v duhu smo eno; s skupnim delom hočemo pripravljati in ohraniti boljšo bodočnost vaše slavne domovine kakor tudi naše.«

Občni zbor Vincencijeve konference za akademike se je vršil v sredo, dne 14. nov. Iz vseh odborniških poročil je izzvenelo, kako težka je borba, s katero si akademiki medsebojno lajšamo stisko in bedo, ki nas vsako leto huje prijemljeta. Kakor refren se ponavlja pri vsaki prošnji: vzdrževati se moram popolnoma sam, od doma ne dobivam ničesar. Društvena blagajna je bila pri vsaki seji temeljito izpraznjena, vsakotedenska bilanca se je navadno zaključila z minusom. Vedno in vedno je bilo treba trkati na dobra sreča in bo še... — Nato je bila volitev novega odbora; za predsednika je bil izvoljen Poštuvan Matej, stud. iur.

Akcija za univerzitetno knjižnico je končno dosegla vidne rezultate. V predlog novega proračuna je vlada vnesla postavko pol milj. Din kot prvi obrok državnega prispevka. Obenem s tem bo dobil finančni minister pooblastilo, da takoj najame posojilo 7.5 milj. Din za zgradbo te knjižnice.

S ciklusom predavanj (Collegium publicum) o filozofiji združništva prične prof. Veber na ljubljanski univerzi v četrtek, 22. t. m. ob 18, na kar opozarjamo vse akademike ljublj. univerze. Prof. Veber je pri nas prvi in brez dvoma najboljši teoretik v tem vprašanju. Poleg številnih spisov, ki jih je objavil o tem predmetu v »Zadugarju« in drugod, je priobčil

letos za mednarodni združni dan tudi v »Slovincu« dne 8. julija občiren in temeljit članek, v katerem odklanja, izhajajoč pri tem iz čisto filozofskih osnov, tako skrajni gospodarski individualizem kot skrajni gospodarski kolektivizem ter postavlja zahtevo po socialnem individualizmu kot ideologiji edinega pravega, združnega tipa gospodarstva. Kot smo informirani, pripravlja o tem predmetu za prihodnje leto tudi posebno znanstveno publikacijo.

Knjige in revije

Ušeničnik: Socialno vprašanje. Prepotrebna knjiga! Na nobenem področju se ne uganja toliko diletantizma in demagogije kot na področju socialnega vprašanja. Knjiga je zadela pravo, ker tega vprašanja ne motri zgolj iz sedanjih kaotičnih prilik, temveč podaja jasno sliko, kako bi družba morala biti urejena, da bi njena ureditev bila v skladu z večnimi naravnimi zakoni. Kajti vse zlo je v tem, ker je tok življenja usmerjen proti naravnim zakonom. Sedanje prilike so odsev vprav te usodne neskladnosti. Prava družabna ureditev ne more biti zgrajena na umetno skonstruiranih sestavih, ki so le ekstremna reakcija na prejšnje razmere in zato enostranski, ker ne upoštevajo naravnih zakonitosti, ampak zaidejo vselej v totalizem določene enostranosti na škodo celotnosti (individualizem, komunizem, fašizem). Kdor bo knjižico res dobro predelal, bo jasno spoznal, da leži jedro problema v tem, da dobe vsi organi družabnega organizma svoje naravne pravice, da torej ne sme nobeden od njih vzeti ali izsiliti več pravic ali nalagati drugim več dolžnosti kot je v naravi utemeljeno. Na knjigo smo slovenski katoličani po pravici lahko ponosni, kajti pri nas smo katoličani edini, ki imamo originalna slovenska dela iz področja socialnih problemov. Nekateri robne opazke, ki pa jih ni pisal avtor, pa bi lahko odpadle. Knjiga bi s tem mnogo pridobila. Knjiga obsega 160 strani in je izšla v zbirki »Naša pot«, zv. IV. Stane za dijake 8 Din, za ostale 16 Din.

MO(derna) S(ocialna) K(njižnica). Hrvatski katoliški akademiki, včlanjeni v »Domagoju«, so pričeli letos izdajati mesečne brošure na 32 straneh, ki na poljudno-znanstven način objasnjujejo najvažnejše narodne in mednarodne socialne probleme. Dosedaj so izšli ti-le zvezki: »Za obnovo socialnog poretka«, »Zašto u Njemačkoj progone Židove?«, »Kapitalizam«, »Što je masonerija«, »Masonerija u Hrvatskoj«, »Kominterni«, »Marksizam«, »Ukrajina u pandama zvjeri« in »Novi rat Rusije i Japana«. Zaradi silno aktualne stvarine in radi jasne in stvarne analize vseh problemov so te knjižice postale v kratkem času popularne. Zato smatramo za svojo dolžnost, da jih vsem, posebno pa akademikom najtopleje priporočamo. Posamezna brošura stane 3 Din, pri skupnem naročilu 5 izvodov pa 2 Din. Naroča se: MOSK, Zagreb, Trenkova ul. 1. Nadaljnji program založbe je sledeči: »Korporativizam«, »Teorija evolucije«, »Marks i Hrvati«, »Historijski materializam«, »Boljševizam« itd.

Čitateljem: Treba je brati, kar pišemo, dobrohotno in z zaupanjem v naše dobre namene. Kdor bere v listu več, kot je v njem ali manj, nam dela krivico. Še eno dolžnost ima naš verni čitatelj: naj se ravna po tem, kar bere. To je edino vredno plačilo za pisce in pisatelje. Ako bi se le eden sam dvignil in oplemenitil ob našem listu, nismo pisali zastonj. Ako bi se kdo čutil užaljenega, bi nam bilo bolj žal kot njemu. Z Erazmom pravimo: opozarjati smo hoteli, ne grizti.

Ako bi se komu to in ono v listu zdelo vulgarno, navadno, vsakdanje, naj to pripiše zgolj naši »hudomušnosti«, češ: pisane so vsakdanjosti zato, da se duh čitatelja odpočije, da bere s tem večjim užitkom nasledne bolj duhovite domisleke!

Sicer pa: Ali naj ne sme mladina marsikaj povedati, česar drugi ne smejo?